

Hvor skulle vi komme hen med dem? Og hvis nogen bagefter havde spurgt mig, hvad Meningen var med dette nye Lovforslag, kunde jeg være tilbøjelig til at sige med Prokurator Barding, da han blev spurgt om, hvad Brown sagde: Ork, det var det gyseligste Vaas!

Maa jeg endelig omtale en Ting til — her taler jeg ikke, som jeg hidtil gerne har villet gøre, paa de stilles Vegne, men her vil jeg gerne sige et lille Ord paa mine Embedsbrøders Vegne, og jeg tror, jeg ogsaa her taler i de flestes Navn. Da vi i Fjor havde disse Forhold under Forhandling her i Tinget, blev det fremhævet stærkt fra flere Sider — jeg husker, hvor stærkt det blev fremhævet f. Eks. af den nuværende højtærede Konseilspræsident —, at der ikke kunde være Tale om nogen Sinde at gaa til en Præstevalglov uden ogsaa at faa en Præstelønningslov. En saadan vente vi ogsaa efter den højtærede Kultusministers Udtalelser ikke vil være langt borte. Men hvorfor kunde vi saa ikke have ventet med det foreliggende Lovforslag et Par Maaneder eller tre, hvor hurtigt nu den højtærede Minister mener at kunne fremlægge en Præstelønningslov? Det er nu sket den ene Gang efter den anden, at vi Præster ere blevne narrede. Jeg skal ellers ikke forsvare os, vi sidde jo ganske godt i det; men vi blive narrede. Vi bleve narrede ved Tiendeloven, og vi blive narrede den ene Gang efter den anden, og nu ere vi bange for at blive narrede igen, hvis der her bliver vedtaget en Præstevalglov. Der kommer maaske en anden Minister — den nuværende højtærede Kultusminister har jo ingenlunde Patent paa at blive siddende; det kunde jo ske, der overgik ham noget menneskeligt —, og saa fik vi maaske ikke nogen Præstelønningslov, men vare atter blevne narrede. Vi kunde ganske godt have gemt dette Forslag, indtil vi fik denne Lønningslov.

Jeg kan altsaa, efter hvad jeg her har sagt, ikke stemme for Lovforslaget. Maa jeg slutte med at sige, at jeg ved nok, at jeg er en ensom Røst, og jeg har en Fornemmelse af, at jeg har en Ørken for mig her i Rigsdagen. Det ærede Medlem fra Odense (Halsted) siger Ja. (Halsted: Nej absolut ikke, jeg sagde ha ha!). Jeg har en Følelse af, at jeg har en Ørken for mig, og at jeg maaske kommer til at staa ganske alene med disse Anskuelser, men jeg har lige saa sikkert en Fornemmelse af, at der ude omkring mellem Befolkningen sidder mange af de saakaldte stille i Landet, som jeg i Virkeligheden er Talsmand for.

Borghjerg: Maa jeg bringe en Undskyldning for, at jeg desværre var optagen af andet Arbejde og ikke kunde være til Stede ved Mødets Begyndelse og derfor ikke hørte den højtærede Kultusministers Foredrag, men jeg har nu indhentet det forsømte og ved Bureauets Velvillie faaet Adgang til at gennemlæse den højtærede Ministers Tale i stenografisk Referat og vil derfor være i Stand til, jeg haaber ganske kort, at svare derpaa med det samme.

Den højtærede Minister vilde paastaa, at jeg ikke havde Ret, naar jeg talte om den ældre frisindede Linie i dansk Kirkelovgivning, der efter min Mening gik fra Aarene kort efter Grundlovens Givelse til Aaret 1894, som en Modsætning til den nyere Linie, der er indslaaet af det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) omkring 1900. Navnlig mente den højtærede Kultusminister, at jeg ikke havde Ret til at paaberaabe mig Askov-Adressen. Den højtærede Minister gennemgik jo de otte Punkter i denne Adresse og sagde, at der virkelig siden 1881, (*Kultusministeren: Ogsaa siden 1901*) — ja, ogsaa siden 1901 var gjort hæderlige Anstrengelser for at gennemføre adskillige af disse Punkter.

Tager man først Punkt 1 om Præsteloftets Forandring, erfarer jeg og erfarer med Glæde, at der er ført Forhandling mellem Sjællands Biskop og Kultusministeriet om dette Punkt. Men den højtærede Minister maa indrømme, at noget Resultat foreligger der ikke, altsaa forberedende Skridt maaske, skjulte tilmed for Offentligheden, saa at jeg først nu erfarer det. Men skønt der er gaaet 30 Aar, siden Askov-Mændene fremsatte deres Krav, skønt der er gaaet 50 Aar, siden Grundtvig sagde de Ord, som Kultusministeren citerede, at hvis man ikke fik Frihed, den liturgiske og dogmatiske Frihed for Fokekirkens Præster gennemført, maatte han og hans Venner træde ud af Folkekirken, saa stor en Vægt lagde han derpaa — ikke desto mindre have Grundtvigs Venner ladet det ligge og ikke gjort noget alvorligt derfor. Nu hører jeg, at der er ført nogle Forhandlinger, jeg haaber, at det vil føre til et Resultat, og at det snart vil fremkomme.

Punkt 2 er Kravet om Sognemenighedernes Ret til at vælge deres Præst. Derom sagde den højtærede Kultusminister, at derpaa gik ogsaa det ærede Medlem fra Ringkøbings (J. C. Christensen) Forslag ud, derpaa gik Loven af 15de Maj 1903 ud, og derpaa gik Ministerens Forslag ud. Ja, for en ringe Del deraf, nemlig en Indstillingsret. Den højtærede Mini-